Yargıtay 11. HD E.2022/7190 K.2024/3859 (14.05.2024)

Karar metni, Yargıtay Başkanlığı Karar Arama sistemindeki yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

11. Hukuk Dairesi 2022/7190 E. , 2024/3859 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesi

SAYISI :2019/1623 Esas, 2022/1019 Karar

HÜKÜM :Kabul

İLK DERECE MAHKEMESİ:Ankara 9. Asliye Ticaret Mahkemesi

SAYISI :2017/833 E., 2019/481 K.

Taraflar arasındaki alacak davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın reddine karar verilmiştir.

Kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun kabulü ile kararın kaldırılmasına, yeniden hüküm kurulmak sureti ile davanın kabulüne karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı, Yargıtayca duruşma istemli olarak taraf vekilleri tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne, dava konusu meblağ 160.660,00 TL'nin altında bulunduğundan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 369 uncu maddesinin ikinci fıkrası gereğince duruşma isteğinin reddine karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkili ile davalı arasında sözleşme imzalandığını, müvekkiline aracı kurum tarafından 899.000,00 TL kredi kullandırıldığını, aracı kurumun müvekkiline ait sermaye piyasası araçları süresinde satmayarak daha sonra satarak müvekkilinin zarara uğramasına sebep olduğunu, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından bu yanlışlıkların tespit edildiğini ileri sürerek şimdilik 1.000,00 TL'nin davalıdan tahsili ile davacıya verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; mahkemenin yetkisiz ve görevsiz olduğunu, müvekkiline kusur izafe edilemeyeceğini, müvekkilinin re'sen satış hakkını kullanıp kullanmamak noktasında serbest bir yetkiye sahip olduğunu, davacının zarara uğratıldığının gerçek olmadığını savunarak davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile taraflar arasında imzalanan genel hükümlere ilişkin çerçeve sözleşmesi kapsamı dikkate alındığında, davalı tarafın hukuka aykırı olacak şekilde ve haksız fiil niteliğinde hile, emare ve olgusunun varlığının ispatlanamadığı, davalının özen ve sadakat borcunun yerine getirmeyerek sözleşme süresince özensizlik sonucu davacının zararına sebebiyet verdiğine ve bu suretle menfaat sağladığına ilişkin somut veri bulunmadığı, davalı acentenin öneri, tavsiye ve yorumlarının acente/müşteri ilişkisi içinde mutat, makul ve sınırlı olduğu, davacının hataya, hileye sevk edildiğinin ispatlanamadığı, kredili alışverişlerde davalının sebebiyet verdiği bir zararın tespit edilemediği, davacı tarafın ekonomik ve sosyal kişiliği dikkate alındığında

çerçeve sözleşmesindeki risk bildirim formunda muhtemel riskleri serbest rızası ile anlayıp kabul ettiği, hesap ekstrelerinde yatırımın genel görünümü ile ilgili bilgi sahibi olduğu, hareket tarzı ile zarar miktarını davacının kendi fiil ve davranışı ile artırdığı, risk bildirim formunda aracı kurumun verdiği bilgi ve tavsiyelerinin kesin ve ispatlanmış sayılmaması gerektiği ikazı ile tüm risklerin aracı kurumun kusur ve ihmalinden doğan zarardan doğan hakların saklı kalmak kaydı ile kabul ve beyan edildiği, yapılan işlemlerin davacının eşi tarafından vekaleten verilen emir ve talimatlarla gerçekleştirildiği, dosya kapsamındaki ses kayıtlarının incelenmesinde, davacının kredili menkul kıymet işlemlerinde aracı kurum nezdinde bulundurmaları gereken asgari öz kaynak oranına istinaden (müşteriler kredili menkul kıymet işlemlerinde başlangıçta %50 oranında öz kaynak yatırmak zorunda olup kredili menkul kıymet işlemlerinin devamı esnasında da asgari %35 oranında öz kaynak bulundurmak zorundadır) korunması gereken oranın altına düştüğü konusunda devamlı bilgilendirildiği ancak davacının adına vekaleten işlem yapan eşinin satış işlemine izin vermediği, dönem dönem nakit gönderilmiş ise de borcu (öz kaynağı tamamlamaya) kapatmaya yeterli olmadığı, pay senedinin değer düşüklüğü nedeniyle öz kaynak oranının devamlı düştüğü ve korunamadığı, davacının eşi tarafından vekaleten portföyün sürdürülmesinin talep edilerek sıfırlanmasının kabul edildiği, bu veriler ve oluş dikkate alındığında davalıya sorumluluk yüklenemeyeceği gerekçesiyle ispatlanamayan davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davacı vekili istinaf dilekçesinde özetle; İlk Derece Mahkemesince alınan bilirkişi raporunun çelişkili olduğunu, itiraz etmelerine rağmen yeni bir bilirkişi raporuna ihtiyaç duyulmadığını, bilirkişi raporunda davacı lehine tespitler yapıldığını ancak sonuç bölümünde davalı tarafın bir kusuru olmadığı şeklinde rapor hazırlanıldığını, bilirkişi tarafından yapılan hesaplamada müvekkilin özkaynak oranının 16.05.2016 tarihinde çerçeve sözleşmesinde ve kredili açığa alım sözleşmesinde belirtilen oran olan % 35'in altına düştüğünün görüldüğünü, müşteri sermaye piyasası araçlarının kredili alımı işleminde başlangıçta asgari %50 oranında özkaynak yatırmak zorunda olduğunu, başlangıçta yatırılacak özkaynak, açılan kredi ile satın alınan menkul kıymetlerin cari piyasa değeri kadar nakit veya menkul kıymetin peşin olarak yatırılmasını ifade ettiğini, kredili sermaye piyasası aracı işlemlerinin devamı süresince özkaynak oranının asgari %35 olmasının zorunlu olduğunu, müşteri, zararını durdurmak amacıyla, aracı kurumla imzalanan sermaye piyasası araçlarının kredili alımı işlemi çerçeve sözleşmesinde yer alan ya da bu madde hükümleri çerçevesinde alt sınırları belirlenen özkaynak oranına ulaşmadan, daha yüksek bir özkaynak oranında sermaye piyasası araçlarının satışını sağlayan resen satış emrinin uygulanması konusunda sermaye piyasası araçlarının kredili alımı işlemi çerçeve sözleşmesine hüküm konulmasını ve buna ilişkin esasların belirlenmesini isteyebileceğini, özkaynağın, tamamlama bildiriminin müşteriye yapıldığı tarihten itibaren iki iş gününü geçmeyecek şekilde sermaye piyasası araçlarının kredili alımı işlemi çerçeve sözleşmesinde belirlenen süre içerisinde tamamlanmaması halinde, aracı kurum ayrıca bir ihbarname göndermesine gerek kalmaksızın, kredili olarak alınan ve/veya özkaynak olarak verilen sermaye piyasası araçlarını satarak krediyi kapatma yetkisine sahip olduğunu, kendisine özkaynak tamamlama bildirimi gönderilmiş müşterinin hiçbir alım emri, bildirim gününden özkaynak tamamlanıncaya kadar geçecek süre boyunca yerine getirilmeyeceğini, hem SPK raporu hem bilirkişinin tespit ettiği hususlar hem de davacının eşi ile davalının temsilcisi

arasında yapılan telefon konuşmalarından anlaşıldığı üzere davalı tarafın gerekli mesleki dikkat ve özeni gösteremediğini, davacının özkaynak oranı 92 gün yanlış hesaplandığını, davacının özkaynak oranı % 35'in altına düştüğünde müvekkile tebliğ gereği temerrüt ihtarı verilmesi gerekirken verilmediğinin ortada olduğunu, sonuç olarak davalının mesleki gerekli dikkat ve özeni göstermeyerek davacının hesaplarında devamlı hataya düşerek davacının zamanında gerekli bildirimleri yapmayarak davacının zarara uğramasına sebep olduğunu belirterek kararın kaldırılmasını istemiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davalının, davacının hissesini satma hakkı bulunmasına karşın hukuka aykırı olacak şekilde ve haksız fiil niteliğinde hile, emare ve olgusunun varlığının ispatlanamadığı, davacı tarafın ekonomik ve sosyal kişiliği dikkate alındığından çerçeve sözleşmesindeki risk bildirim formunda muhtemel riskleri serbest rızası ile anlayıp kabul ettiği, hesap ekstrelerinde yatırımın genel görünümü ile ilgili bilgi sahibi olduğu, hareket tarzı ile zarar miktarını davacının kendi fiil ve davranışı ile artırdığı, yapılan işlemlerin davacının eşi tarafından vekaleten verilen emir ve talimatlarla gerçekleştirildiği, dönem dönem nakit gönderilmiş ise de borcu (öz kaynağı tamamlamaya) kapatmaya yeterli olmadığı, pay senedinin değer düşüklüğü nedeniyle öz kaynak oranının devamlı düştüğü ve korunamadığı hususları gözetildiğinde davacı yanın 12.05.2016 tarihinden sonra zarar oluşmasında % 80 oranında kusurlu olduğunun kabul edildiği, böylelikle davalı yan 26.04.2016 ile 12.05.2016 tarihleri arasında gerçekleşen 53.750,00 TL zararın tamamından sorumlu olduğundan, davacının satışın gerçekleştiği 22.08.2016 tarihinde oluştuğu bilirkişi raporu ile tespit edilen 231.650,00 TL miktarındaki toplam zararından davalının tamamen sorumlu olduğu 53.750,00 TL'nin düşülmesi ile kalan 177.900,00 TL zararın % 20'si oranındaki kusuruna tekabül eden 35.580,00 TL olmak üzere toplam 89.330,00 TL davacı alacağının bulunduğu, davacının fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak suretiyle 1.000,00 TL'nin tahsili talep edildiği, taleple bağlı kalınmak suretiyle davanın kabulüne karar vermek gerektiği gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulüne, kararının kaldırılmasına, davanın kabulüne,

1.000,00 TL'nin 12.05.2016 tarihinden itibaren işleyecek avans faizi ile birlikte davalıdan tahsili ile davacıya verilmesine karar verilmiştir.

V.TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1.Davacı vekili temyiz dilekçesinde özetle: istinaf sebepleriyle temyiz başvurusunda bulunmuştur.

2.Davalı vekili temyiz dilekçesinde özetle: müvekkilince davacıya öz kaynak koruma oranının altına düşüldüğüne ilişkin yapılan bildirimin Bölge Adliye Mahkemesince atlandığını, öz kaynak bildiriminin yapılmadığı değerlendirmesinin son derece yanlış olduğunu, SPK tarafından da öz kaynak bildiriminin yapıldığının tespit edildiğini, müvekkiline kusur izafe edilmesinin mümkün olmadığını, müvekkilinin mevzuat kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirdiğini, davacının satış yapmak istememesi nedeni ile tam kusurlu olduğunu, %20 kusur değerlendirmesinin hangi somut verilere dayanılarak yapıldığının anlaşılamadığını belirterek kararın bozulmasını istemiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, kredili alım açığa satış sözleşme hükümlerine aykırı olarak davacı aleyhine işlemler yapılıp yapılmadığı, yapılmışsa davacının bu durumdan bir zararı olup olmadığı, zarar var ise bu zarardan kimin sorumlu olduğu noktalarında toplanmıştır

2. İlgili Hukuk

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 112 nci maddesi.

3. Değerlendirme

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davacı vekilinin tüm, davalı vekilinin aşağıdaki paragrafın kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. Dava, kredili alım açığa satış sözleşmesi nedeniyle uğranılan zararın tahsili istemine ilişkin olup İlk Derece Mahkemesince davanın reddine dair verilen kararın davacı vekilince istinaf edilmesi üzere Bölge Adliye Mahkemesince davalının öz kaynak koruma oranının altına düştüğü ilk tarihten davacıya yapılan geç bildirim tarihine kadar geçen dönem için tam kusurlu olduğu ve bu tarihler arasında oluşan zararın tamamından sorumlu olduğu, ilk bildirim tarihinden sonraki dönemde gerçekleşen zarardan ise davalının takdiren %20 kusurlu bulunduğu gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir. Her ne kadar Bölge Adliye Mahkemesince öz kaynak koruma oranın altına düştüğü ilk tarihten davacıya yapılan geç bildirim tarihine kadar geçen dönem zararından davalının sorumlu olacağı hususundaki değerlendirmesi yerinde ise de davacıya öz kaynak bildiriminin yapıldığı tarih ile hisselerin satıldığı tarih arasındaki dönem için davacının yeni alım işlemi yapılmasına izin vermediği, davacının borcun ödenmesi konusunda bilgilendirildiği, buna rağmen davacının ısrarla hesaptaki hisselerin satışını kesinlikle istemediği ve borcunu ödeyeceği beyanları karşısında bu dönem için davalıya sorumluluk yüklenemeyeceği dikkate alınmaksızın yanılgılı değerlendirme ve hatalı gerekçe ile hüküm kurulması doğru görülmemiş, kararın bu nedenlerle bozulması gerekmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Davacı vekilinin tüm, davalı vekilinin bozma kapsamı dışındaki temyiz itirazlarının REDDİNE,

2. Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Aşağıda yazılı temyiz giderinin temyiz eden davacıya yükletilmesine,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde davalıya iadesine,

Dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

14.05.2024 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.